

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Horis Canonicis Juxta Rubricas Breviarii Romani ritè recitandis - In qua etiam ipsæ Rubricæ Notis brevibus illustratæ, & Martyrologij Romani nomina suis Accentibus signata continentur, Ad Faciliorem Discentium Vsvm Ac Praxin

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

Pars IV. De Specialibus quibusdam Officijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48333)

Quartus est Capituli, qui idem est cum eo, qui in Capitulis Vesperarum & aliarum Horarum adhibetur, & supra jam notatus est. Sed & quintus pro Oratione *Visita nos* idem est cum Tono Feriali majore in Orationibus Simplicium Festorum, imò & in Duplicibus & Semiduplicibus ad Orationem primam Primæ, Tertiæ, Sextæ & Nonæ usurpatur, nullamque, ut dictum est, vocis variationem admittit.

Sextus denique in Antiphonis B, MARIÆ adhiberi solitus Ferialis Minor est, de quo paulò antè in Vesperis dictum, qui etiam pro Oratione *Dirigere* ad Primam, ad Orationes Litaniarum & Aspersions aquæ benedictæ adhibetur.

De Tonis aliarum Antiphonarum, Psalmorum, Versiculorum, quia plerumque non ab Officiatore, sed Cantoribus canuntur, nihil hîc addere placuit, maximè cum etiam plures sint, quàm ut tam parvo libello comprehendi commodè queant.

P A R S IV.

DE SPECIALIBUS QUIBUSDAM FESTIS ET OFFICIIS.

ET si pleraque, quæ de his dicentur, hinc inde in Superioribus partibus inspersa sint, quia tamen ad plenioram doctrinam, & memoriæ subsidium non parùm juvat, si ad certos & communes Titulos redigantur, placuit & hoc adjumento Tirones non defraudare.

§. I.

De Dominicis.

I. **D**ominicæ ab Apostolis hanc nomenclationem acceperunt, eò quòd Domini sint, id est, divino servitio con-

consecratæ, & in Sabbatum Judæorum substitutæ. Hinc Gavantus p. 4. tit. 12. n. 23. notat, Officia Dominicarum nunquam omittuntur, quin saltem de ijs commemoratio fiat aut præcedenti aliquâ die non impedita celebrentur, aut eodem uno tempore ad aliud transferantur.

II. Dividuntur primò in *Vacantes* & *Non vacantes*. Illæ sunt, de quibus omnino nihil fit in Officio, uti contingit, Festum Nativitatis aut Circumcisionis Domini, aut Epiphaniæ, aut Dies Festi & Octavæ SS. Stephani, Joannis, & Innocentium, aut Vigilia Epiphaniæ in Dominicam cadat. Non vacantes sunt, quæ vel totum Officium, vel saltem commemorationem, & lectionem Evangelij habent.

Secundò dividuntur in *Vagas* (ut docet Gavantus p. 4. tit. 4. n. 4.) & *Fixas*. *Vagæ* sunt, quæ nec certum cum alio Ordinem, nec certum Introitum & alia accessoria (puta Offertorium, Graduale, & Communionem) habent; quales sunt tantum quarta, quinta, & sexta post Epiphaniam, tempore quæ interdum statim post Epiphaniam, interdum longè post Pentecosten celebrantur. Reliquæ omnes Dominicæ in contrario sensu fixæ dicuntur. Et hæc subdividuntur in Dominicas *solemnnes* seu *privilegiatas* (quæ nulli communi duplici cedunt, & aliæ sunt primæ, aliæ secundæ classis, ut alibi dictum, & in Tabula Festorum Breviario præfixa videre est) & *communes*, seu *per annum*, ut vocant prædictæ Tabulæ, quæ cuivis Festo duplici, non autem Semiduplici, nisi Vigiliæ Epiphaniæ, cedunt.

III. Si Dominica aliqua ex ultimis quatuor post Epiphaniam, aut vigesima tertia post Pentecosten exclusa fuerit, tunc in nulla Dominica celebrari queat, tunc in proxima Feria antecedente, quæ nullo Festo novem Lectionum impeditur, celebranda est, sed sub ritu simplici duntaxat, ita ut solæ Lectiones, & Antiphona ad *Benedictus* cum Oratione ex Dominica sumantur. Si verò tota hebdomas impedita fuerit, in Sabbato saltem commemoratio fiet de Dominica, & novæ Lectio de eadem legetur. Arnaud. tr. 2. p. 1. tit. 4. num. 2.

IV. Si Dominica infra Octavam Nativitatis impediatur per duplicia occurrentia, eo die, quo Universalis Ecclesia illam celebrat, de ea commemoratio facienda, & nona Lectio dicenda erit. Idem tr. 2. tit. 6. n. 5.

V. Si Dominica infra Epiphaniam fuerit ab Octava die Epiphaniæ impedita, in Sabbato celebranda est; aut si hoc fuerit impeditum per Festum Patroni, aut Titularis, aut Dedicacionis, de illa tunc commemoratio facienda, nonaque Lectio dicenda erit.

VI. De Dominica secunda post Epiphaniam semper fieri debet Officium ante Septuagesimam; hinc si Septuagesima, tunc fieri potest, immediatè post Octavam Epiphaniæ cadat, tunc de hac Dominica vel in Sabbato, vel si hoc impediatur, prima die post Octavam duplici non impedita Officium dici debet; aut certè, si tota hebdomas impedita foret, commemoratio fieri, & nona Lectio dici deberet, uti Rubrica de Dom. n. 4. præcipit.

VII. Dominica Trinitatis non leve cuiquam dubium creare posset, utpote quæ inter Dominicas primæ classis in Tabula Festorum ponitur; si enim talis est, cur Festo SS. Trinitatis, quod secundæ tantum classis est, cedit; si autem, ut Arnaudus tr. 2. tit. 19. ait, est Dominica communis, atque adeò in concursu cum Solemnibus Duplicibus Commemorationem in Vesperis secundis amittit, cur inter Dominicas primæ Classis ponitur? ad hoc dubium responderi potest cum Gavanto s. 6. c. 19. n. 2. Festum Trinitatis interdum Dominicam (quia in ea semper occurrit) interdum Festum vocari; cum ergo ex speciali privilegio participet cum Dominicis primæ classis in hoc, quòd nulli Festo cedat; ex altera verò parte in Laudibus & Missis privatis commemorationem simplicis admittat, meritò ob diversum respectum, idem Festum inter Dominicas primæ classis, & inter Duplicia secundæ classis ponitur, ob quam causam fortè in Rubricis atque Officio de Trinitate Dominica propriè dicta, de qua fit commemoratio, non vocatur Dominica Trinitatis, sed prima post Pentecosten, ut indicetur, distinctionem esse inter Dominicam Trinitatis, & Dominicam primam post

post Pentecosten; eò quòd per hanc ipsa vera Dominica, illam verò Festum Trinitatis in Dominicam cadens intelligatur.

VIII. Dominica prima Adventus illa dicitur, quæ Festo S. Andreae proximior est; illa autem proximior est Festo, quæ vel cadit in ipsum Festum, vel antecedit illud intra primos quatuor sequentis hebdomadæ dies cadens; sequitur illud cadens in tres postremos antecedentis hebdomadæ dies.

IX. Dominica quoque prima mensis ea dicitur, quæ Calendis est proximior, proximitate hæc eodem modo explicata, sicut numero priore respectu Festi Andreae explicata est.

§. II.

De Festis.

I. **F**esta Sanctorum illi sunt dies, qui sunt consecrati Sanctorum cultui, & memoriæ celebrandæ, ut, quemadmodum S. Augustinus l. 20. contra Faustum c. 21. ait, partim eorum virtutes imitemur; partim eorum meritis contuemur; partim eorum Orationibus adjuvemur. Vocantur interdum *Natalitia* Sanctorum, non quòd eo die terris, sed cælo per sanctam & beatam mortem nati sint.

II. Dividuntur primò in *Festa Chori & Fori*. *Festa Chori* sunt, quæ solummodo in templo Ecclesiasticis Officijs, non autem abstinentia à laboribus servilibus celebrantur. *Festa Fori* sunt, in quibus Fideles ad auditionem Missæ, & celebrationem à servilibus laboribus obligantur.

III. Dividuntur secundò in *Festa Mobilia & Immobilia*. *Mobilia* sunt, quæ nulli certo diei Mensis affixa sunt, quales sunt Resurrectio Christi, Ascensio, Pentecostes & similia. *Immobilia* sunt, quæ certis diebus Mensium ex prima Institutione affixa sunt; licet per accidens interdum impediuntur transferri debeant in alium diem.

IV. Dividuntur tertio in *Solemnia*, & *minùs solemnia*, & *communia*. *Solemnia*, prout hæc accipiuntur, sunt ea, quæ in Ecclesia cum extraordinaria solemnitate peraguntur, qualia cæteri possunt duplicia primæ & secundæ Classis.

Communia sunt, quæ communi & ordinario modo ab Ecclesia celebrantur; qualia sunt omnia Festa à præcedentibus distincta.

V. De Festo Corporis Christi olim licebat commemorationem cum nona Lectione facere; nunc autem simpliciter à S. Congregatione Rituum 8. Jun. 1670. prohibitum est, Lectionem nonam dicere, etiamsi commemoratio adhuc fieri debeat. Quod tamen decretum extendendum non est ad Vigiliam S. Joannis Baptistæ infra Octavam Corporis Christi occurrentem, quia Vigiliæ non numerantur inter Festa Simplicia strictè accepta.

VI. Festum Purificationis B. Virginis, si in Septuagesimam, vel aliam similem Dominicam privilegiatam cadat, ex decreto Clementis VI. sequenti die celebrandum est; Unde colligitur, si aliud Festum novem Lectionum eo die occurrat, transferendum id esse; alioqui enim speciali Clementis decreto opus non fuisset, cum per se ex Rubricis constaret satis, illud, si dies impedita non occurrat, in sequentem diem transferendum esse. Et videtur fortè Pontifex hâc ratione ad illud decretum motus, ne, quia cum Purificatione, ut supra dictum est, etiam Orationes de partu B. Virginis, & Antiphona *Alma Redemptoris* transferenda sunt, nimis diu contra Mysterium de partu Commemoratio facienda sit.

VII. Festa SS. Stephani, Joannis Apostoli, & Innocentium prorsus singularia sunt, quia in paucis ordinarias & generales Rubricarum Leges sequuntur. Nam imprimis Festum S. Stephani, & SS. Innocentium in Tabula Festorum nec inter Festa primæ, nec secundæ Classis ponuntur, cum tamen iisdem (saltem Festo S. Stephani) Festum S. Joannis Apostoli, quod est secundæ Classis, in primis Vesperis cedat. 2. Quia non modò Octavas integras habent (quod ad minimum ea inter Festa secundæ Classis numeranda esse arguit) sed etiam contra privilegia Duplicium secundæ Classis, Commemorationem diei infra Octavam in ipso suo Festo admittunt. 3. Quia in Festo nullum earum integras habet Vesperas, sed dimidias duntaxat, seu à Capitulo inchoatas. 4. Quia nec cedunt sibi mutuò juxta Regulas Breviarij; cum Festum S. Joannis utpote Apostoli dignius videatur S. Stephani Festo, utpote Martyris duntaxat, & tamen in primis Vesperis cedere

dere debeat S. Stephani Festo; ob quam causam Andreas Castaldus in Cærem. Cleric. Regul. l. 3. c. 5. n. 1. Festum S. Stephani ad primam classem Duplicium revocandum putat, cuius sententia & mihi probabilior videtur; tum quia sic generales Rubricæ in omnibus tribus his Festis magis servantur, dum de singulis ratio reddi potest, cur alteri cedat, nempe quia minùs dignum erat: tum quia valde credibile est, quòd, sicut Ecclesia primarios duos Apostolos in prima classe ponere voluit, ita etiam primum Ecclesiæ Martyrem honore eodem afficere voluerit; tum quia sic ratio reddi potest, cur Ecclesia Festum S. Stephani, & SS. Innocentium inter Festum primæ & secundæ Classis in Catalogo Festorum non posuerit, eò quòd scilicet ex ipso eorum Officio id satis colligi poterit, nempe Festum S. Stephani inter primæ Classis numeranda esse, quia Festum S. Joannis Apostoli, quod est secundæ Classis, eidem cedit, (quod tamen, si secundæ Classis etiam Festum S. Stephani foret, eidem ob dignitatem majorem Apostoli, quàm Martyris, præferendum foret) & Festum SS. Innocentium esse secundæ Classis ob Octavam, quam habet, & minùs dignum Festo S. Joannis, quia eidem utpote secundæ Classis Festo cedit; quæ omnes rationes, quia, ut patet, pro Festo S. Laurentij non pugnant, hinc immeritò Gavanto l. 6. c. 6. n. 1. ex paritate ejusdem Sancti cum S. Stephano eandem Classis dignitatem evincere conatur. Sed & aliud quòd cit. Author n. 6. addit (quod scilicet, si in his Festis aliud Festum primæ Classis, v. g. Dedicatio aut Titularis occurreret, de sola Nativitate Christi in Laudibus commemoratio facienda esset) meritò dubium videri posset, cum enim Ecclesia de facto Octavis illis Commemorationem permittat, licet vi Rubricarum generalium (quæ in Festis secundæ Classis nullam Commemorationem diei infra Octavam concedunt) neutiquam illis competeret, videtur hoc speciale his Festis privilegium concedere voluisse, ut, quocumque Festo occurrente de iisdem Commemoratio fiat. Respondet tamen ad hoc dubium pro Gavanto posset, quòd hoc ipso, quòd Rubrica in Tabula occurrentiarum inter privilegiatas Octavas, de quibus semper fit Commemoratio, Octavam Nativitatis, & non S. Stephani ponat, satis eam indicare, quòd hoc privilegium S. Stephani Octavæ non conveniat. Quòd autem

autem in Festo S. Joannis, & SS. Innocentium Commemoratio de Octava S. Stephani contra communem Legem admittatur, cum Festum S. Joannis sit minoris solemnitatis, utpote secundæ Classis, hoc ad Festa primæ Classis extendendum non esse.

VIII. Cùm Festum Rosarij, teste Gavanto s. 7. c. 12. n. 1. debeat ubique celebrari, ubi adest Altare seu Capella Rosarij, sub Duplicis majoris ritu, in prima Dominica Octobris, quæ scilicet occurrit in Kalendis, vel post Kalendas, ex decreto Gregorij XIII. die 1. April. 1573. Officium de eo, ut in Festo Nivis, recitandum est, exceptis Lectionibus secundi Nocturni, quæ ex secundo Nocturno de Nativitate B. V. mutato verbo *Natali* in *Solemnitate*, sumendæ sunt. Quòd si hoc die, Octava dies Titularis aut Dedicationis Ecclesiæ occurreret, Gavantus putat de Rosario dicendum Officium cum Commemoratione Octavæ, sicut in simili casu Sacra Congregatio de B. V. Visitatione permisit Officium dici in Octava S. Prosperi, qui Regij Patronus est, licet alioqui vi Rubricarum transferri deberet illud Festum. Secus sentiendum ait, si ipsa Dedicatio aut Festum Titularis in hac Dominica occurreret, tum enim à S. Congregatione 6. Febr. 1638. decretum esse dicit, ut nihil fiat de Rosario, neque etiam transferatur, cum non conveniat illud à Dominica transferri.

§. III.

De Dedicatione.

I. **D**edicatio Ecclesiæ est Festum, in quo memoria primæ Dillius consecrationis solemniter celebratur. Unde & à S. Leone *Natalis* Ecclesiæ nominatur, estque juxta S. Thomam lect. 5. in cap. 10. Joann. dignius Festo Titularis & Patroni, eò quòd in illo recolantur beneficia toti Ecclesiæ collata, quæ superant beneficia uni tantum vel alteri Sancto exhibita.

II. Dividitur in Dedicationem *propria* vel *aliena* Ecclesiæ; inter quas hæc diversitas est, quòd Dedicatio propriæ Ecclesiæ semper sub ritu Duplicis primæ Classis, & cum Octava celebranda sit; non item alienæ, quæ sub ritu commu-

nis Duplicis tantum celebratur, nisi sit Cathedralis Ecclesia, tunc enim in Diœcesi etiam sub ritu primæ Classis celebranda erit, sed sine Octava, ut teste Gavanto f. 8. c. 5. n. 5. Congregatio 2. Maij 1619. decrevit. Unde si occurrant hæ Dedicationses, Dedicatio propriæ Ecclesiæ celebrari, & Dedicatio alienæ, etiam Cathedralis transferri debet juxta Romanam decif. 616. n. 1. Regulares tamen non obligantur (nisi fortè ex decentia) ad Cathedralis Ecclesiæ Dedicacionem celebrandam.

III. Si concurrant vel occurrant plurium Dedicacionum Festa, vel Octavæ earundem, pro varietate Orationum sumi poterit ea, quæ ipsi diei Dedicacionis seu Consecrationis convenit, uti juxta Gavantum in postrema Breviarum recognitione additum fuit.

§. IV.

De Feriis.

I. **F**eria est dies quædam certa cujusque hebdomadæ; cum enim Fideles horrerent dies hebdomadæ à Gentilibus Dijs nominare, nomen Feriæ substituerunt, & ipsam quidem Dominicam, primam Feriam, & sic reliquas secundam, tertiam &c. nominârunt, solo Sabbati nomine retento, quòd nihil Gentile sonabat. Vocârunt autem Ferias, ut innuerent, Clericos utpote in sortem DEI vocatos, ab alijs laboribus & operibus vacare, totòsque Ecclesiasticis Officijs, & DEI obsequio tradere se debere.

II. Dividuntur in Majores & Minores, quarum differentia est, quòd de Majoribus quocunque Festo occurrente (quam ob causam & Majores dicuntur) non item de Minoribus commemoratio fieri debeat, quod ideo ab Ecclesiis constitutum existimo, ut majorem nobis Adventus, Quadragesimæ, & Quatuor Temporum reverentiam & pietatem generaret.

§. V.

De Vigiliis.

I. **V**igiliæ à vigilando dictæ sunt, eò quòd olim Christiani ante Festa Sanctorum vigilare, & Orationibus

Jejunio vacare consueverint, quæ tamen Nocturnæ Vigiliæ ob varia incommoda ab Ecclesia sublata sunt, solo Vigiliarum nomine & jejunio retentis, tum ut Festum per eandem solemnus redderetur; tum ut per pridianam abstinentiam purificati Fideles, tantò aptiores redderentur ad sequentis Festi lætitiæ dignè celebrandam. Aliquæ tamen Vigiliæ sine jejunio celebrantur, uti Vigilia Epiphaniæ & Ascensionis Domini, eò quòd non deceat lætitiæ ex Nativitate & Resurrectione Christi exortam jejunio temperare.

I. Dividi possunt in Vigiliæ *Majores & Minores*, quarum priores sub ritu Semiduplicis celebrantur, ut Vigilia Epiphaniæ & Pentecostes; aut omnino sub ritu Duplicis, uti Vigilia Nativitatis saltem à Laudibus inchoata ritum Duplicis habet; posteriores ritu tantum simplicis celebrantur.

III. Vigiliæ Festorum in Dominicam incidentes, in Sabbatum juxta Rubricas transferuntur, non item si in Festo occurrant, tunc enim licet & ipsæ ab Episcopis transferri possint (uti in Diocesi Ratisbonensi pro Festo S. Wolfgangi Vigilia in illud cadens transferri solet) si tamen id non fiat, tum vel de Vigilia commemoratio tantum fieri debet, si Festum illud sit ex communibus Duplicibus per annum; vel omnino omitti, si Festum sit altioris ordinis, nempe primæ vel secundæ Classis. Si autem dicto modo anticipetur Vigilia, Gavantus ait, non esse anticipandum Officium, cum separari possint Jejunium & Vigilia, ut in Vigilia Nativitatis in Dominicam cadente patet.

III. Si Vigilia cum aliqua Feria majori occurrerit, nulla fit commemoratio de illa juxta Rubricas de Vigil. n. 2.

IV. Vigilia Epiphaniæ non tantum quoad hoc singularis est, quòd tres Nocturnos & novem habeat Lectiones; sed etiam quoad hoc, quòd de eadem quocunque Festo Duplici occurrente commemoratio fieri debeat, uti in postrema Breviarij recognitione additum est, teste Gavanto & Arnaldo tit. 6. n. 4. tr. 2.

V. Convenit Vigiliæ Simplicis Officium cum Feria quoad Ritus in omnibus, præterquam in Lectionibus, quæ ex Homilia in Evangelium ex Proprio vel Communi Sanctorum sumuntur.

§. VI.

De Officio B. MARIÆ in Sabbato.

I. **D**icendum est hoc Officium, quoties in Sabbato Festum novem Lectionum, aut Feria Major vel Vigilia non occurrit; nec ratione Dominicæ anticipandæ, aut Responsoriorum primò in Dominica ponendorum celebrandum est Officium.

II. Ritus hujus Officij in omnibus cum Ritu Simplicis Festi convenit, excepto, quòd, si per enumerata Festa & Ferias impediatur, nulla de B. Virgine commemoratio fiat, qualis tamen commemoratio Simpli conceditur.

III. Quòd si in Feria VI. antecedente aliud de B. Virgine Festum celebretur, non erit de ea facienda ordinaria commemoratio, sed sola Oratio Festi dicenda est, ne bis de eadem in Officio fiat commemoratio.

IV. Si aliud Festum novem Lectionum in Feria VI. occurrat, nec aliud impedimentum sequenti die objiciatur, non solum commemoratio de B. MARIA in Sabbato facienda, sed etiam in Hymnis Vesperarum & Completorij ultima Stropha Hymni perinde varianda est, ac si de B. Virgine à Capitulo dictum fuisset Officium, cum per concursum altioris Festi non adimatur ei jus ad eas partes, quæ sine præjudicio Semiduplicis ei concedi possunt. Ita Gavantus l. 8. c. 6. n. 5. & Arnaudus p. 4. tit. 40. n. 3. qui licet tantum hanc mutationem in Completorio faciendam asserant; eadem tamen ratio etiam in Vesperis eam faciendam esse persuadet, cum etiam ad has à Capitulo jam jus habeat B. Virgo. Et ita ex ipsis Rubricis tit. 20. n. 4. manifestè colligi videtur. Nec obstat, quòd eadem Rubrica dicat variationem hanc faciendam esse, *quando Officium sit de B. MARIA*; nam hoc intelligendum non tantum de toto Officio, sed ipsâ etiam commemoratione, colligitur ex eodem textu, dum ait, *per Octavas prædictas* (inter quas etiam est Octava B. V.) *variationem hanc faciendam esse, etiamsi Hymni (adeoque ipsum etiam Officium) de Sanctis dicantur.*

§. VII. De

§. VII.

De Officio parvo B. Virginis.

I. **O**fficium hoc à S. Petro Damiani Cardinali institutum, aut certè, ut alij volunt, restitutum, extraChorum de facto nemo recitare tenetur, eò quòd Pius V. per specialem Bullam sustulerit omnem obligationem, teste Gavanto f. 9. c. 1. n. 2. Intellige tamen *Vi Ordinationis*: nam Pensionarij ob Beneficium ad hanc recitationem tenentur, uti & Religiosi aliqui ob consuetudinem, & Leges Ordinis sui.

II. Intra Chorum tenentur ad hoc Officium, quicumque antè ex consuetudine ad illud tenebantur, sed non nisi in Simplicibus extra hebdomadas Palmarum, Paschatis & Pentecostes, & Sabbatum, quando de B. MARIA dicitur Officium, occurrentibus; nisi alicubi consuetudo fuerit, ut etiam in Dominicis & Semiduplicibus recitetur; tunc enim eam servandam esse, Urbanus VIII. die 2. Jan. 1627. decrevit.

III. Tempore Paschali in Matutino dicuntur tres Antiphonæ ad Psalmos, sicut extra illud tempus; nec in fine earum, aut Invitatorij & Responsoriorum Alleluja additur, uti S. Congregatio 28. Mart. 1626. decrevit.

IV. Extra Chorum mutatur semper tertio Februarij; in Choro tamen cum ipso Purificationis Festo translato transfertur; nec ante finem Octavæ, si eam hoc Festum alicubi habeat, mutatur.

V. In Choro ante Matutinum & Vesperas, & post minores Horas recitatur; hinc in fine Laudum & Vesperarum, quia sequitur aliud Officium, Versus *Fidelium* omittitur, ut notat Gavantus l. c. n. 13.

§. VIII.

De Officio Defunctorum.

I. **O**bligantur ad hoc ij tantum, qui ad Chorum obligati sunt, primâ die cujusvis Mensis (intellige extra Quadragesimam & Adventum, & tempus Paschale) etiam si omnes dies usque ad ultimam impediti forent, & mox iterum sequenti

quenti die recitandum foret. Item in Feria secunda cujusvis hebdomadæ in Adventu & Quadragesima (sacrâ tamen hebdomadæ exceptâ) Officio novem Lectionum non impositâ. Reliqui solum in Commemoratione omnium Defunctorum obligantur, nisi ratione foundationis sui Beneficii specialem obligationem contraxerint.

II. Psalmi positi in fine Vesperarum & Laudum non dicuntur in die Commemorationis, & Depositione Defuncti, tres Nocturni dicantur. Quod si extra hos casus Matutinum à Laudibus separetur, preces sine Psalmo cum Oratione, vel Orationibus (saltem in Choro) dicendas esse, ait Gavantus s. 9. c. 2. n. 5.

III. Versus, qui post Psalmos dicuntur, mutantur in numerum singularem, si pro uno dicatur Officium, sicut & Oratio sequens; reliqua in toto Officio non mutantur. Ibid.

IV. Regulariter Matutinum recitari debet ipso die, quo obligat; non autem pridie, nisi fortè alicubi consuetudo vigeat, ut illud pridie recitetur; tunc enim illa retineri poterit, uti ipsæ Rubricæ hoc loco indicant. Vesperæ tamen semper pridie post Vesperas recitari deberent; atque adeò, si Matutinum fortè præfente corpore manè dicatur, eo casu omnino omittendæ sunt, quia Matutinum tempus non est tempus primarum Vesperarum, uti notat Gavantus s. 9. c. 2. n. 6.

V. Etiam si concedatur hoc Officium in Choro in Festis novem Lectionum pro voluntate Testatorum implenda, nunquam tamen in Festis primæ aut secundæ classis, aut ultimo triduo sacræ hebdomadæ dicendum est, ut Arnaudus p. ult. tit. 2. n. 19. ex Gavanto notat.

§. IX.

De Psalmis Gradualibus, & Pœnitentialibus.

I. **A**D hos nemo obligatur, nisi qui in Choro ad publicas Horas recitandas tenetur; ab hac enim obligatione Pius V. exemit omnes, qui ad dictum Chorum non sunt obligati.

II. Litanij, quæ subjunguntur Psalmis Pœnitentialibus non debet ulla fieri additio, ne Patronorum quidem loci aut Titularium Ecclesiæ, inconsultâ sanctâ Sede Apostolica, uti S. Congregatiõ 22. Mart. 1611. respondit.

III. Sede

III. Sede vacante, in iisdem Litanis omitti debent ij Versus & Orationes, in quibus de Pontifice fit mentio.

§. X.

De Obligatione ad Horas Canonicas recitandas.

I. **H**Æc materia propriè ad Theologos Morales spectat; quia tamen etiam Rubricistæ, præcipuè Gavantus & Arnaudus eam pertractant, placet ad eorum imitationem aliqua de hac materia, notatu digniora pro complemento & perfectione totius materiæ de Horis Canonicis breviter afferre. Quatuor autem præcipuè de hac obligatione consideranda veniunt, nempe, quis, quomodo, & ad qualem recitationem obligetur, & quid excuset ab ea obligatione.

II. Quæritur ergo primò. *Quis obligetur ad Horas Canonicas seu Officium divinum recitandum?* R. triplicis præcipuè Generis Personæ, videlicet primò *Clerici Sacrorum Ordinum*, etiam suspensi, excommunicati, & degradati; hi quippe omnes tum Jure Ecclesiastico, tum generali consuetudine Ecclesiæ tenentur ad has Horas recitandas. Secundò, *Beneficiati*, id est, Clerici Beneficium cum effectu, seu cum fructibus ad tertiam vel quartam partem honestæ & mediocris sustentationis sufficientibus, & actu percipiendis habentes; quia his Beneficium propter Officium datur, ut habet commune axioma Canonistarum. Tertiò, *Professi Religiosi* ad Chorum destinati, qui vi Regularum suarum, & ob antiquam & receptam consuetudinem tenentur ad eadem Horas Canonicas recitandas.

III. Qu. 2. *Quomodo obligentur?* R. sub duplici reatu. Primò, sub peccato gravi, si partem notabilem omitteant, qualis communiter censetur esse una parva Hora, vel pars æquivalens illi, uti esset unus Nocturnus. Secundò, sub restitutione fructuum, qui ob solum beneficium sunt percepti, faciendæ fabricæ vel pauperibus post sex menses ab adepta possessione.

IV. Qu. 3. *Ad qualem recitationem obligentur?* R. ad quintuplicem. Primò, ad *attentam*, qualis est, non tantum, quæ ad DEUM vel sensum, sed etiam, quæ ad verba

tantum, suppositâ intentione orandi & vacandi DEO, attendit. Unde P. Gobat in Triga horaria n. 842. probabiliter putat, eum non teneri ad ullam restitutionem, qui cum voluntarijs & perpetuis distractionibus omnes Horas recitavit, sed nec ad repetendum quicquam eorum, quæ mente distractâ pronuntiavit, obligari. Secundò, Ad *Continuatam*, nisi causa rationabilis ad interruptionem compellat, qualis apud P. Gobat l. c. n. 671. est, si quid facias ad tollendam distractionem; aut, si quid interius te inquietum faciat, ideòque breviter in charta notes, aut Famulo mandes juxta Suar.; aut, si ad manum non habeas Lectiones, & solos Psalmos ex justa causa recites juxta Laym.; aut si in Confessione otiosus expectes confitentes &c. Nec gravis existitur ratio, inquit idem Author n. 615. ad omnem culpam tollendam, si unus Nocturnus ab altero separetur. Tertiò, Ad *tempestivam*: ut scilicet, in Choro maximè, præscripta tempora observentur; in privata tamen recitatione sine scrupulo posse Matutinum pridie post Vesperas recitari, multi apud P. Gobat n. 678. & seq. docent, additque idem Author n. 679. non dubitaturum se illorum Authorum, qui horâ secundâ Matutinum inchoari pridie posse putant, sententiam sequi, si confessiones ab hora tertia usque ad cœnam excipiendæ forent. Sed & Bonartius 16. n. 681. cit. testis est, esse communem sensum, quòd quælibet honesta vel utilis causa, ut est major devotio, major commoditas studendi, excuset à veniali dicentem manè uno tractu à Prima ad Nonam inclusive omnes Horas. Rubrica verò, quæ in Quadragesima Vesperas ante prandium dici jubet, solum Chorum obligat. Quartò, Ad *præscriptam*: id est, in Calendario Romano, vel Diocesano Directorio designatam: nisi quis per Religiosam professionem, aut præscriptionem certæ cujuscumque Ecclesiæ ad aliud obligetur. Hinc 1. Capellanus primarius Monasterii, qui facit illis Ordinarium sacrum, & Evcharistiam præbet, licitè recitat Officium de Festivitatibus illarum, ut Tambur. & Quintanad. apud P. Gobat. n. 615. docent. 2. Clericus Regularis aut Sæcularis pluribus annis extra Dioccesin existens, aut Monasterium, potest recitare Officium de Sanctis & Festis suæ Diocesis aut Monasterij perinde, ac si in ijs existeret. ibid. num. 635. 3. Sæcularis cum

Regu-

Regularibus in eorum domo, & sub eorum regimine habitans licitè quoque de illorum Sanctis aut Beatis recitat Officium, nisi expressa sit liminatio ad Religiosos, ibid. n. 636.

4. Regulares non tenentur ad omnia Festa universalia Diocesis celebranda, eò quòd Bulla Gregorij 30. Dec. 1573. edita solùm obliget eos, ut in Festivitate Patroni primarij se conforment Matrìci Ecclesiæ. 5. Qui per errorem dixit Matutinum & Laudes de Festo postridie sequentis Festi occurrente, non debet continuare errorem: nec, si per oblivionem omisit dicere Officium in proprio die, potest proximo die non impedito de illo Officium dicere, uti probabilius C. Lugo apud & cum P. Gobat & Busenb. l. 4. c. 2. dub. 2. a. 4. contra alios probabiliter contrarium sentientes docet. Quintò, Ad integram: ut, quantum fieri moraliter potest, nihil omittatur, quod non dicatur, vel audiatur. Hinc, qui cum Socio recitat Officium, aut in Choro, non tenetur repetere, si quid ex ijs, quæ alter Chorus vel Socius recitavit, non satis perceperit; nec ea etiam, quæ per Organi pulsationem sunt suppleta: nec qui occupationem quærendi Psalmos, aut pulsandi Campanas, aut thurificandi &c. habet, uti P. Gobat n. 706. & prioribus docet; cùm in his omnibus & similibus casibus per Organum vel Socios suppleatur, quod negligitur.

Qu. 4. Quid exenset ab obligatione recitandi Officium? R. quatuor potissimum causæ. 1. *Necessitas*; qualis est gravis infirmitas, cæcitas, carentia Breviarij &c. 2. *Charitas*; ut si Confessarius, Concionator aut Parochus in cura animarum, aut alius in cura infirmorum sic occupetur, ut tempus ei non supersit ad Officium cum debito ritu, modo, & integritate persolvendum. 3. *Pietas*: ut, cùm in templo quis per necessarias functiones Ministerij sui impeditur, v. g. pulsando Organum, Campanam &c. 4. *Dispensatio*, à Pontifice vel Episcopo facta.

Qu. 5. Quæ media sint adhibenda, ut huic obligationi quisque iuxta DEI & Ecclesiæ mentem satisfaciat? R. multa à multis adhibita & præscripta fuisse; inter quæ tamen sequentia quinque meritò præcipua censerì debent. 1. *Æstimatio magna* de hoc Officio, quam non difficulter quis concipiet, si meminerit, Orationem vocalem esse colloquium

cum DEO, in quo orans suum tum erga DEUM, & Cælitum erga seipsum, aliósque homines tam vivos, quam defunctos amorem præclare ostendere, & eorum vicissim benevolentiam & beneficentiam promereri possit; ex altera parte Breviarium aut alias preces plenas esse pulcherrimorum virtutum affectibus, utilissimisque petitionibus ab ipso Spiritu Sancto dictatis sibi persuadeat. 2. *Renovatio attentionis* per certa intervalla, maximè ad Versum *Gloria Patri* procurata. 3. *Accurata sensuum custodia*: quæ est Mater Conservatrix devotionis. 4. *Præsentia DEI & Sanctorum* memoriæ firmiter, ab initio maximè Orationis, impressa. 5. *Obligationis & Officij consideratio*; si videlicet perpendat se ideo ab Ecclesia ordinatum, ut DEI obsequio, laudibusque se totum impendat, & quasi Legatus & Mediator inter DEUM & Fideles existens, horum necessitates & petitiones DEO proponat, & commendat.

§. XI.

De modo piè recitandi Officium divinum.

Hunc breviter, sed bene indicasse videtur S. David Psalmo 46. dum ait: *Psallite Regi nostro, psallite: Psallite DEO nostro, psallite: Quoniam Rex omnis terra DEUS, psallite sapienter.* Ubi repetito quinquies verbo *Psallite* rectè aliqui colligunt, eum breviter indicasse omnium potentiarum hominis ad recitationem Breviarij concurrentium Officium atque adeò voluisse, ut *psalleremus.*

I. Quoad *vocem & linguam*, *distinctè*, singula verba bene proferendo, atque ab omni inordinatâ acceleratione sedulo abstinendo.

II. Quoad *memoriam*, *attentè*, cavendo studiosè omnium animi distractiones, ideòque sensus accuratè custodiendo, omnia impedimenta, quæ dictam attentionem impedire solent, & quatuor potissimùm numerantur, videlicet *culpa mordens*, *cura pungens*, *affectio vicens*, *afflictio crucians*, fortiter atque constanter removendo.

III. Quoad *intellectum*, *intelligenter*, dando operam, sensum à Spiritu Sancto & Authore Psalmorum intentum penetremus, sicque voluntati facem præferamus ad similes affectus eliciendos.

IV. Qu